

บทความการวิจัย

ความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามวรวิหารต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา MONK'S OPINIONS OF WATPHICHAYATIKARAM WORAWIHAN TO ROLES ON BUDDHISM PROPAGATION

พระประสิทธิ์ รุ่งเรืองตระกูล

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ประชากรในการศึกษาเป็นพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามจำนวน 40 รูป กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นพระสงฆ์วัดพิชยญาติการาม จำนวน 36 รูป เป็นพระสังฆาธิการจำนวน 4 รูป พระลูกวัดจำนวน 32 รูปคำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรของเครจซ์และมอร์แกน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 25 – 35 ปี และอายุอยู่ระหว่าง 36 - 45 ปี คิดเป็นกลุ่มร้อยละ 30.56 รองลงมาอายุน้อยกว่า 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.44 และอายุมากกว่า 45 ปี ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 19.44 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาสายสามัญระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 58.33 รองลงมาวุฒิทางการศึกษาสายสามัญระดับต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 33.33 และน้อยที่สุดมีวุฒิทางการศึกษาสายสามัญระดับสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 8.34 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาทางนักรธรรมระดับนักรธรรมชั้นตรี คิดเป็นร้อยละ 55.56 รองลงมาไม่มีวุฒินักรธรรม คิดเป็นร้อยละ 22.22 และน้อยที่สุดเป็นนักรธรรมชั้นโท คิดเป็นร้อยละ 11.11 และเป็นนักรธรรมชั้นเอก คิดเป็นร้อยละ 11.11 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จำนวนพรรษา ต่ำกว่า 5 พรรษา คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมาจำนวนพรรษาอยู่ระหว่าง 5 – 10 พรรษา คิดเป็นร้อยละ 36.11 และน้อยที่สุดจำนวนพรรษามากกว่า 10 พรรษา ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 22.22

ผลการวิจัยโดยภาพรวมพบว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามมีบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านการจัดบุคลากรเพื่อดำเนินการเผยแผ่มากกว่าด้านอื่น โดยเฉพาะเรื่องจัดตั้งกองทุนสนับสนุนให้พระมีการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและบาลี รองลงมาคือด้านสื่อในการเผยแผ่โดยเฉพาะเรื่องการพิมพ์หนังสือธรรม ด้านวิธีการเผยแผ่โดยเฉพาะเรื่องการจัดกิจกรรมการเผยแผ่หลักธรรมด้วยรูปแบบ และวิธีการที่หลากหลาย และน้อยที่สุดคือด้านกลุ่มบุคคลเป้าหมายในการเผยแผ่ โดยเฉพาะเรื่องกลุ่มข้าราชการและนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย สำหรับการทดสอบสมมติฐานพบว่าพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามที่มีสถานภาพต่างกันมีความเห็นของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่

พระพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน ในทุก ๆ ด้านคือด้านการจัดบุคลากรเพื่อดำเนินการเผยแผ่ ด้านกลุ่มบุคคล เป้าหมายในการเผยแผ่ ด้านวิธีการเผยแผ่ และด้านสื่อในการเผยแผ่ ส่วนการจำแนกตามอายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแตกต่างกัน อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะด้านกลุ่มบุคคลเป้าหมายในการเผยแผ่ ส่วนการจำแนกตามวุฒิทางการศึกษาสายสามัญ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิทางการศึกษาสายสามัญต่างกันมีความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน ในทุก ๆ ด้านคือด้านการจัดบุคลากรเพื่อดำเนินการเผยแผ่ ด้านกลุ่มบุคคลเป้าหมายในการเผยแผ่ ด้านวิธีการเผยแผ่ และด้านสื่อในการเผยแผ่ ส่วนการจำแนกตามวุฒิการศึกษาทางนักระรม พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิการศึกษาทางนักระรมต่างกันมีความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแตกต่างกัน อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะด้านกลุ่มบุคคลเป้าหมายในการเผยแผ่ ส่วนการจำแนกตามจำนวนพรรษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนพรรษาต่างกันมีความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแตกต่างกัน อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะด้านการจัดบุคลากรเพื่อดำเนินการเผยแผ่ ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งนี้ด้านการจัดบุคลากรเพื่อดำเนินการเผยแผ่ พระสงฆ์วัดพิชยญาติการามควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติงานสำหรับพระนักเผยแผ่มีการคัดสรรพระนักเผยแผ่จากวัดอื่น ๆ จัดให้มีการฝึกอบรมพระนักเผยแผ่อย่างทั่วถึงจัดตั้งกองทุนในด้านการเผยแผ่ยกย่องเชิดชูเกียรติพระผู้ปฏิบัติหน้าที่พระนักเผยแผ่จัดตั้งกองทุนสนับสนุนให้พระมีการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและบาลีจัดตั้งกองทุนสนับสนุนให้พระมีการศึกษาสายสามัญระดับเตรียมอุดมจนถึงอุดมศึกษา ส่วนด้านกลุ่มบุคคลเป้าหมายในการเผยแผ่ พระสงฆ์วัดพิชยญาติการามควรกำหนดเป้าหมายในการเผยแผ่ได้แก่ สาธุชนทั่วไป รวมถึงกลุ่มนักเรียนโรงเรียนต่างๆตลอดจนกลุ่มข้าราชการ กลุ่มพนักงานบริษัทคณะครูในโรงเรียนทั่วไปนอกจากนี้ยังขยายการอบรมไปถึงผู้นำชุมชนนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่ให้ความสนใจ ส่วนด้านวิธีการเผยแผ่ พระสงฆ์วัดพิชยญาติการามควรกำหนดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยการแสดงธรรมที่วัดในวันธรรมสวนะการจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาจัดให้มีการปฏิบัติธรรมในวันเฉลิมพระชนมพรรษาการจัดบวชศีลจาริณี (บวชชีพราหมณ์) สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจัดกิจกรรมการเผยแผ่หลักธรรมด้วยรูปแบบ และวิธีการที่หลากหลาย และสำหรับด้านสื่อในการเผยแผ่ พระสงฆ์วัดพิชยญาติการามควรกำหนดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยวิธีการเทศนา ปาฐกถารวมถึงการได้วาทีเชิงพุทธ การพิมพ์หนังสือธรรมและการแจกคู่มือการปฏิบัติธรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยทางวิทยุและทางโทรทัศน์ตลอดจนการแจกซีดี CD DVD VDOและมีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยหอกระจายข่าว

ภูมิหลัง

การบริหารกิจการของคณะสงฆ์นั้น มีความสำคัญต่อการสร้างระเบียบแบบแผน และการดำรงอยู่อย่างมั่นคงของพระพุทธศาสนา คณะสงฆ์จึงถือว่าเป็นตัวแทน หรือ เป็นสาวกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระบรมศาสดาของพุทธศาสนิกชน ซึ่งมีหน้าที่ในการปฏิบัติภารกิจเพื่อการเผยแผ่ และ ถวายทอดพระธรรม

คำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ได้บัญญัติไว้ เพื่อให้ผู้ที่นับถือพระพุทธศาสนา ได้น้อมนำพระธรรมคำสอน ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและในสังคม

การเผยแผ่ และถ่ายทอดพระธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถือเป็นภารกิจสำคัญยิ่งที่คณะสงฆ์ต้องปฏิบัติ นอกจากนั้นการปฏิบัติและการดำรงชีวิตของพระภิกษุตาพระธรรมวินัย สามารถสร้างความศรัทธา ความเลื่อมใส ให้เกิดขึ้นแก่พุทธศาสนิกชนทั่วไป ทั้งยังเป็นการสร้างแรงจูงใจให้พุทธศาสนิกชนได้ตระหนักถึงหน้าที่ของตนในฐานะชาวพุทธอีกด้วย เมื่อเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในพระธรรมวินัย และ คำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ก็มีวิธีการแสดงออกหลายอย่าง ที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นชาวพุทธ เมื่อมีการบรรพชาอุปสมบทอย่างแพร่หลาย ทำให้มีพระภิกษุสามเณรเพิ่มมากขึ้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องวางระบบการบริหารจัดการ เพื่อการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยดีงาม เพราะการปกครองนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารกิจการคณะสงฆ์และพระศาสนา ให้มีความเจริญก้าวหน้า ความตั้งมั่นของพระศาสนาจะเกิดประโยชน์แก่คณะสงฆ์และมหาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม พระสังฆาธิการ เป็นผู้ทำงานคณะสงฆ์อย่างมีอำนาจเต็มตามกฎหมาย และครอบคลุมงานทุกส่วนในเขตปกครองหรือในวัด ส่วนรองเจ้าคณะ รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส จะมีอำนาจหน้าที่เต็มตามตำแหน่ง ก็เพราะได้รับการมอบหมาย จึงบัญญัตินามว่า “พระสังฆาธิการ” ซึ่งเปรียบได้กับข้าราชการของฝ่ายราชอาณาจักร ซึ่งมีหน้าที่สนองงานฝ่ายบริหาร คือ รัฐบาล ส่วนพระสังฆาธิการก็มีหน้าที่สนองงาน ฝ่ายบริหาร คือ มหาเถรสมาคม พระสังฆาธิการ มีหน้าที่ในการปกครองและบริหารกิจการคณะสงฆ์ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญ ที่จะบ่งชี้ความสำเร็จในการส่งเสริมกิจการพระพุทธศาสนาให้ยั่งยืนถาวรสืบต่อไป ดังคำกล่าวที่ว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติจะเจริญรุ่งเรืองถาวรสืบต่อไป ก็ต้องอาศัยพระสังฆาธิการเป็นสำคัญ เนื่องจากพระสังฆาธิการเป็นผู้ใกล้ชิดประชาชน โดยเฉพาะพระสังฆาธิการ ระดับเจ้าอาวาสซึ่งเป็นที่เคารพเลื่อมใสศรัทธาของประชาชน และมีบทบาทโดยตรงต่อการบริหารกิจการ คณะสงฆ์ให้ดำรงอยู่สืบต่อไป

วัดและพระสงฆ์ มีบทบาทที่สำคัญแก่ประชาชนและสังคมมายาวนาน ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ให้การศึกษา การอาชีพ การรักษาโรค การพิจารณาตัดสินคดีความต่าง ๆ การให้คำแนะนำสั่งสอน สร้างความเข้มแข็งทางด้านจิตใจ และยังเป็นสถานที่พักผ่อนและปฏิบัติธรรมรวมทั้งการทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่รวมอยู่ในวัด ต่อมาบทบาทดังกล่าวได้ลดน้อยลงตามสภาพความเจริญและการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง มีการแบ่งความรับผิดชอบกิจกรรมบางอย่างที่วัดเคยมีบทบาทออกไป เช่น การศึกษา การรักษาพยาบาล ประกอบกับวิถีชีวิตของประชาชนที่ได้รับเอาอารยธรรมของชาวตะวันตกมากขึ้น กระทั่งความจำเป็นในการประกอบอาชีพ ได้ทำให้บุคคลที่เคยเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ภายในวัดลดลงไปด้วย ความสัมพันธ์ระหว่าง วัด พระสงฆ์กับประชาชนก็ห่างกัน ขาดการส่งเสริมการให้การร่วมมือในกิจกรรมการงานบำรุงดูแลรักษาวัด และกิจการในพระพุทธศาสนาเท่าที่ควร ส่งผลให้โอกาสของประชาชนที่จะได้ศึกษารับรู้หลักธรรมทางศาสนาที่น้อยลง มีผลทำให้คุณธรรม จริยธรรมในสังคมเสื่อมลง ประกอบกับที่มีวัดบางแห่งได้มุ่งเน้นการพัฒนาในด้านวัตถุ มากกว่าการพัฒนาในด้านจิตใจ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้พระสงฆ์สามเณรขาดการสนใจในการศึกษาและการปฏิบัติ เพื่อเผยแผ่ แก่ประชาชน มีการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง คือ วัด พระสงฆ์ และ

พุทธศาสนิกชนได้มีการฟื้นฟู พัฒนา กำหนดแนวทางดำเนินกิจการพระศาสนาให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ สมบูรณ์ เป็นศูนย์รวมจิตใจ โดยพระสงฆ์เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและช่วยชี้แนวทางที่ถูกต้อง

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสมัยก่อนนั้นได้มีการทำกันหลายรูปแบบ ได้แก่การปฏิบัติตนให้เป็นที่น่า เลื่อมใส การสนทนา การแนะนำ การตอบปัญหาข้อข้องใจและการแสดงธรรมไปตามลำดับ โดยที่พระพุทธเจ้า ทรงประทานหลักการเผยแผ่ ให้พระสาวกยึดถือเป็นหลักปฏิบัติว่าให้แสดงธรรมมีเหตุผลสัมพันธ์ต่อเนื่องกันไป โดยลำดับ ชี้แจงให้เข้าใจในแต่ละแง่แต่ละประเด็น แสดงธรรมด้วยจิตเมตตาอนุเคราะห์มุ่งจะให้เป็นที่ประโยชน์ แก่ผู้ฟัง ไม่แสดงธรรมเพราะเห็นแก่ลาภสักการะ แสดงธรรมไม่ยกตนไม่เสียตีสัมพันธ์ผู้อื่น ตลอดจนยึดหลักโอวาท ปาฏิโมกข์คือการไม่กล่าวร้ายผู้ใด มีความสำรวมในศีล เป็นต้น ครั้นภายหลังพุทธกาล บทบาทและหน้าที่ในการ เผยแผ่พระพุทธศาสนาก็ตกเป็นภาระของพุทธบริษัทโดยตรง โดยเฉพาะพระสงฆ์สาวกซึ่งเปรียบเสมือนทัพ หน้าที่จะต้องคอยทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์เผยแผ่หลักพุทธธรรมให้กว้างขวางออกไป โดยมีพุทธบริษัทที่ เป็นฝ่ายคฤหัสถ์คอยสนับสนุนและให้ความอุปถัมภ์ในด้านต่าง ๆ การเผยแผ่อาจมีรูปแบบวิธีการที่หลากหลาย เป็นต้นว่า การทำตัวอย่างที่ดีให้เห็นก็เป็นการเผยแผ่ การเดินที่สงบเสงี่ยมเรียบร้อย การนุ่งห่ม คลุมจีวร ให้เป็น ปริณทลเรียบร้อยการแสดงความเคารพคารวะต่อผู้อาวุโสให้ประชาชน เยาวชนได้เห็น การทำกิจวัตรทุกอย่าง ของพระสงฆ์ เช่นทำวัตร-สวดมนต์ บำเพ็ญภาวนาเจริญกรรมฐานไม่ว่าจะเป็นสมถกรรมฐานหรือวิปัสสนากรรม ฐาน ก็ล้วนเป็นไปเพื่อเผยแผ่พระธรรมคำสอน การเผยแผ่ทำได้ทั้งการกระทำตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า และนำหลักคำสอนมาเผยแผ่ คำที่พูดก็พูดตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า พฤติกรรมการกระทำทุกอย่างล้วน เป็นการเผยแผ่ได้ทั้งสิ้น ส่วนบทบาทด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามนั้น มี หน้าที่ศึกษาปฏิบัติธรรม เผยแผ่คำสอน สืบต่อพระพุทธศาสนา มีคุณธรรมและหลักความประพฤติที่ต้องปฏิบัติ มากมาย หน้าที่ของพระสงฆ์ที่สัมพันธ์กับคฤหัสถ์ ได้แก่การให้ความอนุเคราะห์ชาวบ้าน ตามหลักปฏิบัติใน ฐานะที่พระภิกษุเป็นเสมือนทิศเบื้องบน โดยมีระบบจัดบุคลากรเพื่อดำเนินการเผยแผ่ กลุ่มบุคคลเป้าหมายใน การเผยแผ่ วิธีการเผยแผ่ สื่อในการเผยแผ่ แล้วนำปัญหาและอุปสรรคมีดำเนินการแก้ไขเพื่อดำเนินการเผยแผ่ เผยแผ่ต่อไป

พระภิกษุสงฆ์ในพุทธศาสนาอยู่ในฐานะเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ เป็นที่พึ่งเป็นผู้อบรมสั่งสอน หลักธรรมทางศาสนาแก่พุทธศาสนิกชน เพื่อให้สังคมอยู่อย่างสงบสุข และในบางโอกาสก็ให้การ สนับสนุนช่วยเหลือสงเคราะห์ชุมชนในด้านต่างๆ ด้วย โดยที่อยู่ภายใต้กรอบอันดีงามของศาสนา จาก บทบาทหน้าที่ที่ได้กล่าวมาข้างต้นนี้ พระภิกษุสงฆ์ในพระพุทธศาสนาต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงใน ด้านต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคม การเมือง การศึกษาและ คุณภาพชีวิต จึงจำเป็นต้องปรับตัวให้ สอดคล้อง และเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม สมัยใหม่อยู่เสมอ ซึ่งความสามารถในการดำเนิน ภารกิจต่างๆ ของพระภิกษุสงฆ์ดังกล่าวนี้ จึงเป็นการบริหารการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะตาม ผู้วิจัย ในฐานะพระสงฆ์จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่ พระพุทธศาสนา ว่ามีการบริหารการเผยแผ่ในกิจการคณะสงฆ์อย่างไรบ้าง และ มีปัญหาอุปสรรคในการ บริหารงานหรือไม่ ซึ่งเป็นประเด็นการท้าวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเรื่องความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วน 5 ระดับ (Rating scale) มีเกณฑ์คะแนนการประมาณค่าดังนี้

คะแนน	5	หมายถึงระดับความคิดเห็นมากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึงระดับความคิดเห็นมาก
คะแนน	3	หมายถึงระดับความคิดเห็นปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึงระดับความคิดเห็นน้อย
คะแนน	1	หมายถึงระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือโดยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมข้อมูล และรายละเอียดต่าง ๆ ถึง

วิธีทำการวิจัยแนวคิดและทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาจัดทำแบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามที่จัดทำเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบและทำการปรับปรุงแก้ไขข้อผิดพลาด
4. ตรวจสอบความเที่ยงตรง
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบใช้ (Try out) กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่ม

ตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำไปวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าเท่ากับ .76

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเลือกการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ความน่าจะเป็น (Non-probability Sampling) แบบเจาะจง (Purposive Sampling)
2. นำข้อมูลของแบบสอบถาม ไปลงตารางโปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน และรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา
2. นำแบบสอบถามมาลงตารางตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้
 - 3.1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ใช้การหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ
 - 3.2 วิเคราะห์โดยใช้ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) โดยใช้เกณฑ์ประเมินค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ระดับ} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด}-\text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

1.00 – 1.80	หมายถึงมีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึงมีระดับความคิดเห็นน้อย
2.61 – 3.40	หมายถึงมีระดับความคิดเห็นปานกลาง
3.41 – 4.20	หมายถึงมีระดับความคิดเห็นมาก
4.21 – 5.00	หมายถึงมีระดับความคิดเห็นมากที่สุด

3.3 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาจำแนกตามสถานภาพโดยการทดสอบค่า (t-test Independent)

3.4 เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในแต่ละด้านจำแนกตาม อายุ วุฒิทางการศึกษาสายสามัญ วุฒิกิจการศึกษานักธรรม และจำนวนพรรษา เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้สถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

1. สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าเฉลี่ยด้วย t-test
2. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยสรุปผลการวิจัยข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพ อายุ วุฒิทางการศึกษาสายสามัญ วุฒิการศึกษาทางนักรธรรม จำนวนพรรษา

จากการวิเคราะห์พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นพระสังฆาธิการย จำนวน 4 รูป คิดเป็นร้อยละ 11.11 เป็นพระลูกวัด จำนวน 32 รูป คิดเป็นร้อยละ 88.89 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 25 – 35 ปี จำนวน 11 รูป คิดเป็นร้อยละ 30.56 อายุอยู่ระหว่าง 36 - 45 ปี จำนวน 11 รูป คิดเป็นร้อยละ 30.56 รองลงมา มีอายุน้อยกว่า 25 ปี จำนวน 7 รูป คิดเป็นร้อยละ 19.44 อายุมากกว่า 45 ปี ขึ้นไป จำนวน 7 รูป คิดเป็นร้อยละ 19.44 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาสายสามัญระดับปริญญาตรี จำนวน 21 รูป คิดเป็นร้อยละ 58.33 รองลงมา มีวุฒิทางการศึกษาสายสามัญระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 12 รูป คิดเป็นร้อยละ 33.33 และน้อยที่สุดมีวุฒิทางการศึกษาสายสามัญระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 3 รูป คิดเป็นร้อยละ 8.34 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาทางนักรธรรมระดับนักรธรรมชั้นตรี จำนวน 20 รูป คิดเป็นร้อยละ 55.56 รองลงมา ไม่มีวุฒินักรธรรม จำนวน 8 รูป คิดเป็นร้อยละ 22.22 และน้อยที่สุดเป็นนักรธรรมชั้นโท จำนวน 4 รูป คิดเป็นร้อยละ 11.11 และเป็นนักรธรรมชั้นเอก จำนวน 4 รูป คิดเป็นร้อยละ 11.11 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จำนวนพรรษา ต่ำกว่า 5 พรรษา จำนวน 15 รูป คิดเป็นร้อยละ 41.67 รองลงมา จำนวนพรรษาอยู่ระหว่าง 5 – 10 พรรษา จำนวน 13 รูป คิดเป็นร้อยละ 36.11 และน้อยที่สุดจำนวนพรรษามากกว่า 10 พรรษา ขึ้นไป จำนวน 8 รูป คิดเป็นร้อยละ 22.22

ตอนที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ผลการวิเคราะห์พบว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10$, S.D.= 0.136) เมื่อพิจารณารายด้านกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามมีบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านการจัดบุคลากรเพื่อดำเนินการเผยแผ่มากกว่าด้านอื่น ($\bar{X}=4.21$, S.D.= 0.250) รองลงมาคือด้านสื่อในการเผยแผ่ ($\bar{X}=4.09$, S.D.= 0.288) ด้านวิธีการเผยแผ่ ($\bar{X}=4.05$, S.D.= 0.262) และน้อยที่สุดคือด้านกลุ่มบุคคลเป้าหมายในการเผยแผ่ ($\bar{X}=4.04$, S.D.= 0.264) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านการจัดบุคลากรเพื่อดำเนินการเผยแผ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.21$, S.D.= 0.250) และเมื่อพิจารณารายประเด็นคำถามพบว่าประเด็นเรื่องจัดตั้งกองทุนสนับสนุนให้พระมีการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและบาลี พระสงฆ์วัดพิชยญาติการามมีบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนามากกว่าประเด็นอื่น ๆ ($\bar{X}=4.61$, S.D.= 0.494) รองลงมาคือประเด็นเรื่องจัดตั้งกองทุนสนับสนุนให้พระมีการศึกษาสายสามัญระดับเตรียมอุดมจนถึงอุดมศึกษา ($\bar{X}=4.56$, S.D.= 0.504) ส่วนเรื่องการจัดทำแผนปฏิบัติงานสำหรับพระนักเผยแผ่พระสงฆ์วัดพิชยญาติการามมีบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านการจัดบุคลากรเพื่อดำเนินการเผยแผ่น้อยกว่าประเด็นอื่น ๆ ($\bar{X}=3.72$, S.D.= 0.741)

ส่วนค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านกลุ่มบุคคลเป้าหมายในการเผยแผ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.04$, S.D.= 0.264) และเมื่อพิจารณารายประเด็นคำถามพบว่ากลุ่มบุคคลเป้าหมายในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามคือผู้นำชุมชน ($\bar{X}=4.56$, S.D.= 0.695) รองลงมาคือกลุ่มบุคคลเป้าหมายในการเผยแผ่คือสาธุชนทั่วไป ($\bar{X}=4.36$, S.D.= 0.762) ส่วนกลุ่มข้าราชการและนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย เป็นกลุ่มบุคคลเป้าหมายในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามน้อยที่สุด ($\bar{X}=3.58$, S.D.= 0.732 และ S.D.= 0.554) ส่วนค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านวิธีการเผยแผ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.05$, S.D.= 0.262) และเมื่อพิจารณารายประเด็นคำถามพบว่าการจัดกิจกรรมการเผยแผ่หลักธรรมด้วยรูปแบบ และวิธีการที่หลากหลาย พระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามมีบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนามากกว่าประเด็นอื่น ๆ ($\bar{X}=4.58$, S.D.= 0.604) รองลงมาคือการแสดงธรรมที่วัดในวันธรรมสวนะ(วันพระ) ($\bar{X}=4.44$, S.D.= 0.695) ส่วนเรื่องจัดบรรพชา-อุปสมบทในโอกาสต่างๆ พระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามมีบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาด้านวิธีการเผยแผ่น้อยกว่าประเด็นอื่น ๆ ($\bar{X}=3.64$, S.D.= 0.762) และสำหรับค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านสื่อในการเผยแผ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$, S.D.= 0.288) และเมื่อพิจารณารายประเด็นคำถามพบว่าการใช้หนังสือธรรม พระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามมีบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนามากกว่าประเด็นอื่น ๆ ($\bar{X}=4.67$, S.D.= 0.478) รองลงมาคือแจกคู่มือการปฏิบัติธรรม ($\bar{X}=4.61$, S.D.= 0.549) ส่วนเรื่องหอกระจายข่าว พระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามมีบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านสื่อในการเผยแผ่น้อยกว่าประเด็นอื่น ๆ ($\bar{X}=3.72$, S.D.= 0.701)

ตอนที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา จำแนกตามสถานภาพ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน ในทุก ๆ ด้านคือด้านการจัดบุคลากรเพื่อดำเนินการเผยแผ่ ด้านกลุ่มบุคคลเป้าหมายในการเผยแผ่ ด้านวิธีการเผยแผ่ และด้านสื่อในการเผยแผ่ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการจัดบุคลากรเพื่อดำเนินการเผยแผ่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน ในทุก ๆ ประเด็นคำถาม ส่วนด้านกลุ่มบุคคลเป้าหมายในการเผยแผ่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน ในทุก ๆ ประเด็นคำถาม สำหรับด้านวิธีการเผยแผ่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน ในทุก ๆ ประเด็นคำถาม และสำหรับด้านสื่อในการเผยแผ่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน ในทุก ๆ ประเด็นคำถาม

ผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา จำแนกตามอายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแตกต่างกัน อย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะด้านกลุ่มบุคคลเป้าหมายในการเผยแผ่

ผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา จำแนกตามวุฒิทางการศึกษาสายสามัญ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิทางการศึกษาสายสามัญต่างกันมีความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน ในทุก ๆ ด้านคือด้านการจัดบุคลากรเพื่อดำเนินการเผยแผ่ ด้านกลุ่มบุคคลเป้าหมายในการเผยแผ่ ด้านวิธีการเผยแผ่ และด้านสื่อในการเผยแผ่

ผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา จำแนกตามวุฒิการศึกษาทางนักรธรรม พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิการศึกษาทางนักรธรรมต่างกันมีความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแตกต่างกัน อย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะด้านกลุ่มบุคคลเป้าหมายในการเผยแผ่

ผลการทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา จำแนกตามจำนวนพรรษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนพรรษาต่างกันมีความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแตกต่างกัน อย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะด้านการจัดบุคลากรเพื่อดำเนินการเผยแผ่

อภิปรายผล

จากการวิจัยอภิปรายได้ว่าค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าพระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามมีบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ด้านการจัดบุคลากรเพื่อดำเนินการเผยแผ่มากกว่าด้านอื่น โดยเฉพาะเรื่องจัดตั้งกองทุนสนับสนุนให้พระมีการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและบาลี รองลงมาคือด้านสื่อในการเผยแผ่โดยเฉพาะเรื่องการพิมพ์หนังสือธรรม ด้านวิธีการเผยแผ่โดยเฉพาะเรื่องการจัดกิจกรรมการเผยแผ่หลักธรรมด้วยรูปแบบ และวิธีการที่หลากหลาย และน้อยที่สุดคือด้านกลุ่มบุคคลเป้าหมายในการเผยแผ่ โดยเฉพาะเรื่องกลุ่มข้าราชการและนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย

จากการทดสอบสมมติฐานอภิปรายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน ในทุก ๆ ด้านคือด้านการจัดบุคลากรเพื่อดำเนินการเผยแผ่ ด้านกลุ่มบุคคลเป้าหมายในการเผยแผ่ ด้านวิธีการเผยแผ่ และด้านสื่อในการเผยแผ่ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านการจัดบุคลากรเพื่อดำเนินการเผยแผ่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน ในทุก ๆ ประเด็นคำถาม ส่วนด้านกลุ่มบุคคลเป้าหมายในการเผยแผ่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชัยญาติการามต่อบทบาทการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน ในทุก ๆ ประเด็น

คำถาม สำหรับด้านวิธีการเผยแพร่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามต่อบทบาทการเผยแพร่พระพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน ในทุก ๆ ประเด็นคำถาม และสำหรับด้านสื่อในการเผยแพร่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามต่อบทบาทการเผยแพร่พระพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน ในทุก ๆ ประเด็นคำถาม ส่วนการจำแนกตามอายุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามต่อบทบาทการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแตกต่างกัน อย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะด้านกลุ่มบุคคลเป้าหมายในการเผยแพร่ ส่วนการจำแนกตามวุฒิทางการศึกษาสายสามัญ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิทางการศึกษาสายสามัญต่างกันมีความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามต่อบทบาทการเผยแพร่พระพุทธศาสนาไม่แตกต่างกัน ในทุก ๆ ด้านคือด้านการจัดบุคลากรการเพื่อดำเนินการเผยแพร่ ด้านกลุ่มบุคคลเป้าหมายในการเผยแพร่ ด้านวิธีการเผยแพร่ และด้านสื่อในการเผยแพร่ ส่วนการจำแนกตามวุฒิการศึกษาทางนักรธรรม พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิการศึกษาทางนักรธรรมต่างกันมีความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามต่อบทบาทการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแตกต่างกัน อย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะด้านกลุ่มบุคคลเป้าหมายในการเผยแพร่ ส่วนการจำแนกตามจำนวนพรรษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนพรรษาต่างกันมีความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามต่อบทบาทการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแตกต่างกัน อย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะด้านการจัดบุคลากรการเพื่อดำเนินการเผยแพร่

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการจัดบุคลากรการเพื่อดำเนินการเผยแพร่ พระสงฆ์วัดพิชยญาติการามควรมีการจัดตั้งกองทุนสนับสนุนให้พระมีการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและบาลี
2. ด้านกลุ่มบุคคลเป้าหมายในการเผยแพร่ พระสงฆ์วัดพิชยญาติการามควรถูกกำหนดเป้าหมายในการเผยแพร่ไปที่ผู้นำชุมชน
3. ด้านวิธีการเผยแพร่ พระสงฆ์วัดพิชยญาติการามควรถูกจัดกิจกรรมการเผยแพร่หลักธรรมด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย
4. ด้านสื่อในการเผยแพร่ พระสงฆ์วัดพิชยญาติการามควรถูกกำหนดการเผยแพร่พระพุทธศาสนาโดยวิธีการพิมพ์หนังสือธรรม

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาความคิดเห็นของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามต่อบทบาทการเผยแพร่พระพุทธศาสนา ควรมีการศึกษาเรื่องบทบาทของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการามที่ชุมชนต้องการ
2. ควรมีการศึกษาเรื่องอุสรรคในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการาม
3. ควรมีการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของพระสงฆ์ต่อบทบาทการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในภาพรวมของกรุงเทพมหานคร
4. ควรมีการศึกษาเรื่องความต้องการอบรมในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์วัดพิชยญาติการาม